

Kam mizí bohatství vytvořené vyšší produktivitou práce?

Václav Umlauf([více o autorovi >](#))

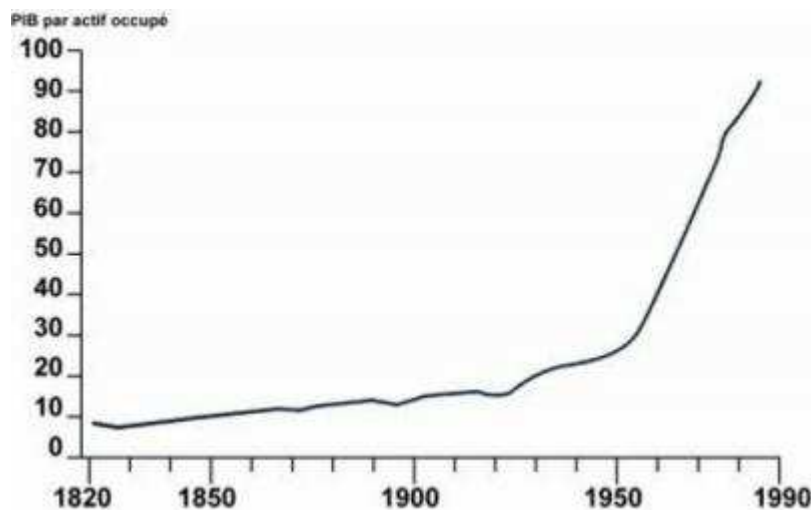
3.12.2014

Komu prospěla vyšší produktivita práce nastartovaná od 50. let? V 60. a 70. letech prospěla všem a navíc zajistila sociální blahobyť. A dnes?

Všichni naši mediálně známí ekonomové, kteří léta až dosud mlčí k rozkrádání státu, nám nyní říkají, že máme utáhnout opasek a nechat moudré hospodáře jako Wall Street a spol. řídit státní ekonomiku. Podívejme se na několik zajímavých statistik ohledně práce a kapitálu. Karel Marx by je uměl vyložit ještě lépe, protože jsme se vrátili do devatenáctého století, co se nerovnováhy bohatství týče.

1. Růst produktivity práce

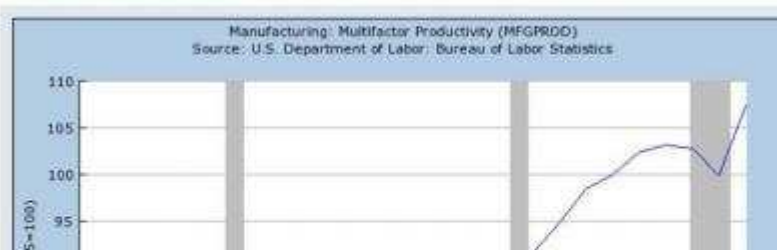
První důležitý graf ukazuje růst produktivity ve výrobě během posledních sto let. Sami vidíte, že růst národního důchodu je tvořen od 50. let prudkým nárůstem produktivity práce. Graf se týká Francie, ale je podobný i v jiných vyspělých průmyslových zemích.

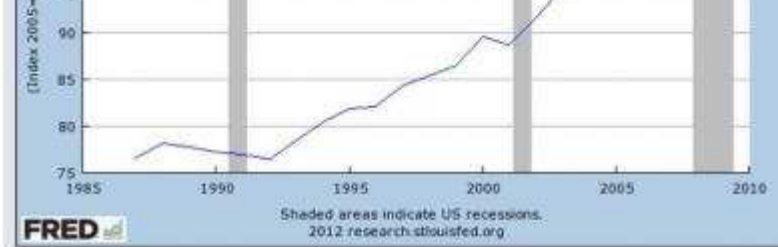

Klíčový je fakt, že od 50. let se úměrně růstu produktivity ve všech zemích snižovala délka pracovní doby ze 6 na 5 pracovních dní v týdnu. V letech 1974-2002 se HDP Francie zvýšilo o 71 % a přitom klesl počet odpracovaných hodin o 10 %. V USA byl podobný vývoj. Vidíte sami, že v posledních letech stoupá produktivita práce dokonce i v USA. I přes fakt, že mají ohromný deficit v údržbě infrastruktury (viz [Zpráva o stavu infrastruktury v USA](#)).

Manufacturing: Multifactor Productivity (MFGPROD)

2010: **107.362** Index 2005=100 Last 5 Observations
Annual, Not Seasonally Adjusted, Updated: 2012-06-27 2:01 PM CDT

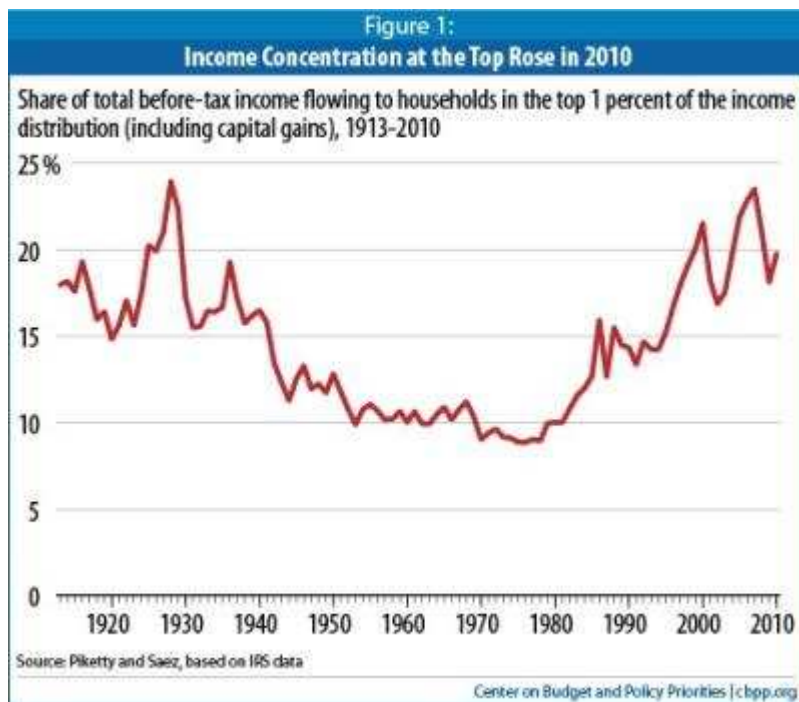

Šedé zóny na grafu znázorňují období recese. Ale jak vidíte, ani ta nemá na produktivitu fakticky žádný negativní vliv. Co ovlivňuje věda, technika a lidský důmysl, to nepodléhá sezónním výkyvům a náladám bankéřů.

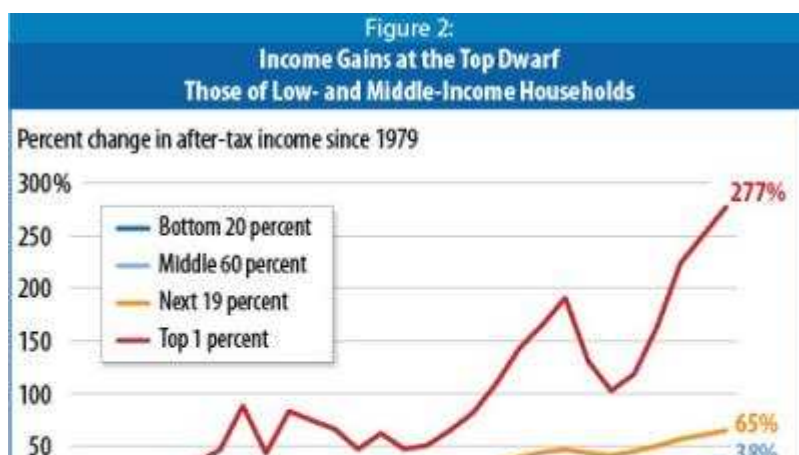
Výsledek je jasný: produktivita práce měla způsobit, že se nám bude dařit lépe a že průměrná pracovní doba bude klesat. Dnes, jak víme, panuje pravý opak. Máme stále delší pracovní dobu pro těch "šťastných" 85 % procent lidí, kteří pracují a jejichž kupní síla dramaticky klesá. Ostatní jsou jednoduše nezaměstnaní. Komu prospěla od 90. let vyšší produktivita práce? V 60. a 70. letech prospěla všem a navíc zajistila sociální blahobyť. A dnes?

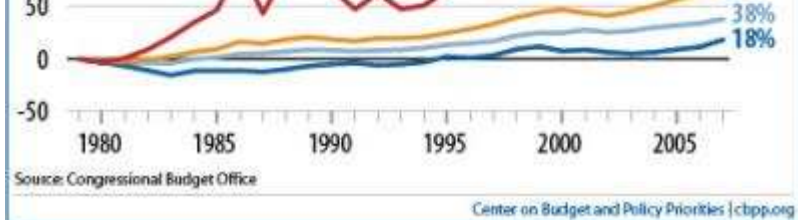
2. Současná distribuce vytvořeného bohatství

Článek [Báječná léta jednoho procenta](#) komentoval nerovnoměrné rozdělení bohatství v USA, nejvyšší od roku 1928. Všichni vědí, že 30. léta byla dobou hospodářské krize a začínajícího fašismu. Tabulka hospodářských nerovností potvrzuje, že dnešní forma nerovnosti se podobá době před Druhou světovou válkou. Vidíte sami, že bohaté jedno procento si z národního bohatství vzalo zhruba tolik jako při nástupu fašismu.

Jedno procento amerických domácností mělo v roce 2007 největší podíl na hrubých příjmech od roku 1928, tj. téměř 24 %. Nyní se podívejte na výsledný graf, který ukazuje zisk z koupeného státu.

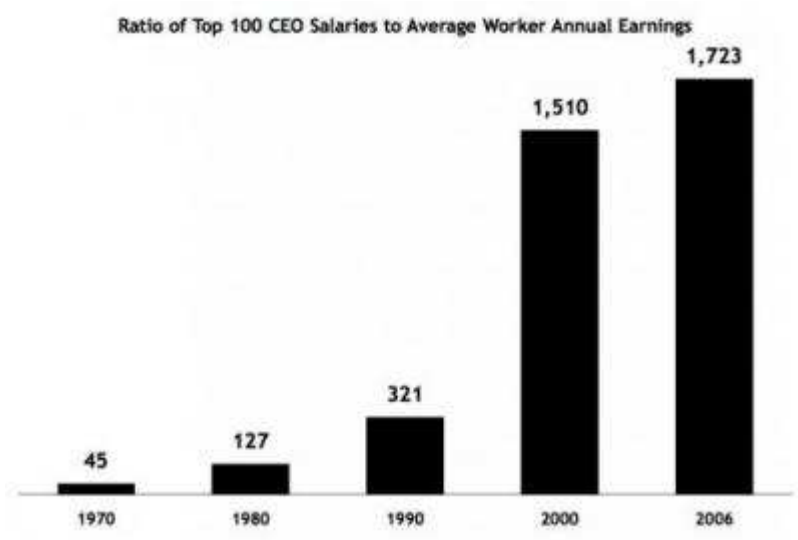

Tzv. Piketty-Saez data ukazují velmi názorně, že ono jedno procento získalo díky svému politickému vlivu na daňovou politiku státu naprosto nezaslouženě největší podíl z růstu národního důchodu, a to formou čistého zisku po zdanění. Progresivní zdanění vlastně přestalo existovat, a tím zmizela i sociální spravedlnost. Zde je odpověď, kam se ztratilo vyprodukované bohatství vzniklé v ekonomice díky vyšší produktivitě práce.

3. Nerovnoměrné rozdělení mezd přímo ve výrobě

I tady by se vousatý Marx hodně podivil, kam jsme to dopracovali při politických závodech zpět do 19. století. Další obrázek ukazuje enormní růst nerovnováhy mezi platy dělníků a ředitelů společností. Zde vidíte návrat ke kapitalismu 19. století a jasný důkaz rozpadu sociálního státu.

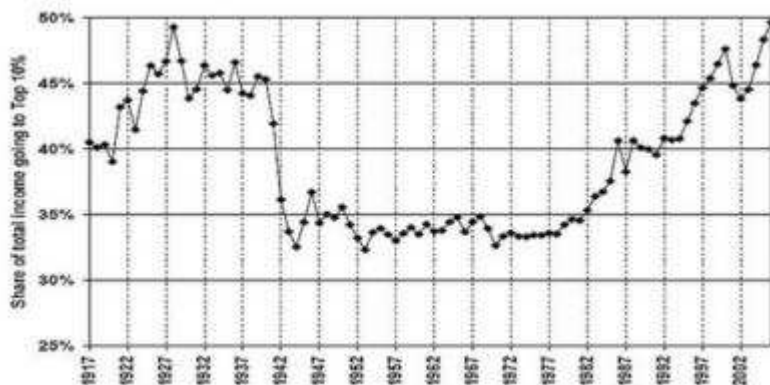
V roce 1970 vydělávalo 100 špičkových ředitelů koncernů (CEO) 45 dolarů na každý dolar normálního dělníka. Poměr 45:1 se změnil na dnešní ratio 1:1723. To znamená děsivou nerovnováhu ve tvorbě a v rozdělování národního bohatství. Pracující a střední vrstva byli odtrženi od zisků plynoucích se zvýšené produktivity práce.

Podívejte se na sérii grafů z USA, které zachycují dlouhodobé trendy poválečného vývoje. Zisky ze zvýšené produktivity práce nejdou normálním Američanům, ale těm, kteří si pro své potřeby ochočili stát. Podívejte se na tento graf.

Růst produktivity je v USA od roku 1947 asi 300 %. Jak vidno, reálné mzdy kopírovaly růst produktivity asi do 70. let, pak se jejich růst zastavil a stouply jen platy ve vyšší sféře. Normální Američané tedy začali chudnout, zatímco zbylé jedno procento enormně bohatlo. Zabrало si pro sebe téměř veškerý zisk z tvorby národního bohatství.

V kombinaci s krádeží státu provozovaného jedním procentem tento nárůst bohatství daný produktivitou vedl k neuvěřitelné koncentraci zisku u jedné úzké skupiny. Viz následující graf koncentrace bohatství v USA za posledních sto let.

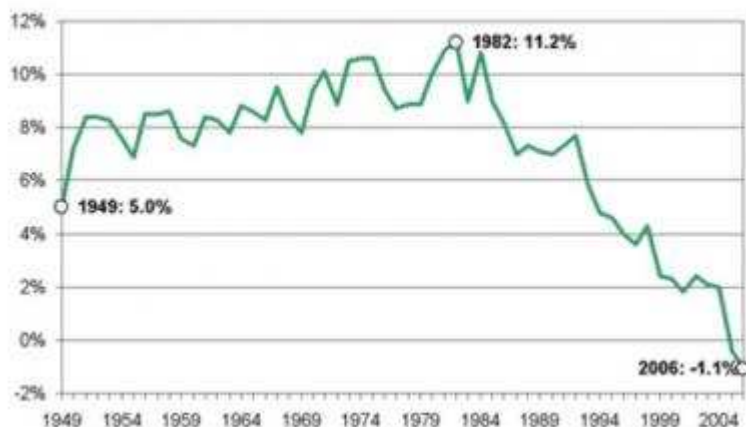

Vidíte, že jedno procento se zmocnilo stejného podílu na HDP (tj. kolem 50 %) jako při nástupu fašismu a za hospodářské krize. Ekonomicky je tedy zaděláno na podobnou situaci. Další nestabilitu přidávají burzovní operace, v nichž míra spekulace dosáhla úrovně před krachem burzy v roce 1929. Viz článek [Zdivočelá burza a její zkocení přes Tobinovu daň](#).

4. Důsledky ekonomického neofašismu pro nižší vrstvy

Data ukázala, co se stalo po krádeži národního bohatství provedené s demokratickým souhlasem občanů přes různé formy ideologie. Normální lidé byli odříznuti od výdělků, a tím byli i odštěpeni od spotřeby. Chudnou, mají horší vzdělání, protože nemají na školy a i po jejich absolvování nemají odpovídající práci. Navíc se zhoršuje jejich zdravotní stav vinou nefunkčního systému podfinancované základní a všeobecné péče. A toto všechno nás všechny normální pracující stojí peníze navíc, protože zisky státu jdou jinam. Normální ožebračení lidé tím pádem nemohli nic ušetřit, což ukazuje pokles reálných úspor.

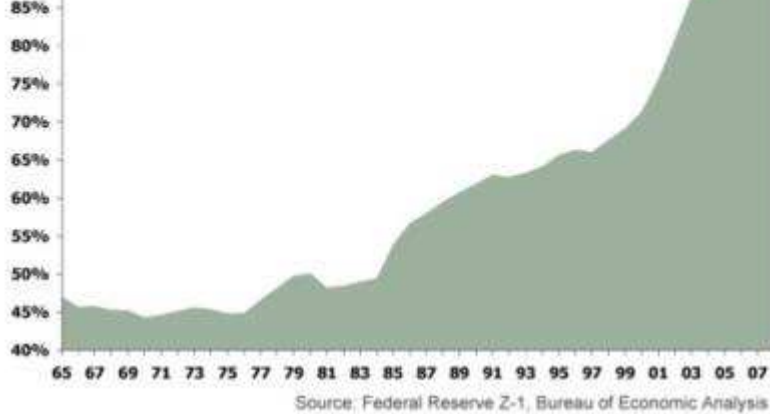
U.S. Personal Saving Rate, 1949 - 2006

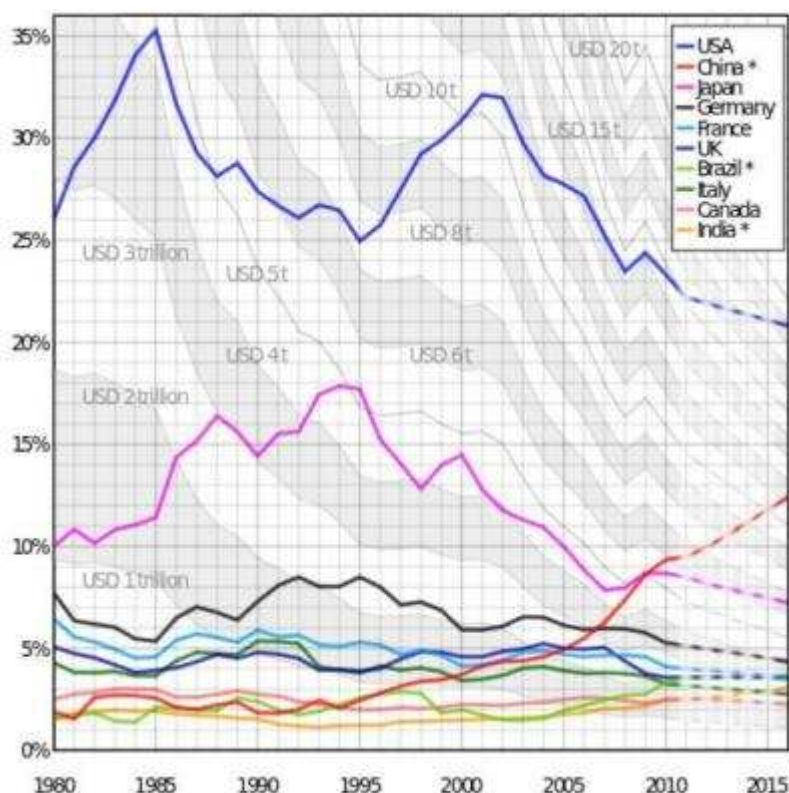
A protože se normální pracující nepodílí na zisku z produktivity práce, který je trvalý a stojí mimo krize, jsou na tom přesně opačně jak jedno procento. V případě krize se okamžitě zadluží jako u nás, což dramaticky ukazuje tento graf pro USA.

Through 2008

A mrtvé peníze ulité do daňových rájů a virtuálních spekulací navíc ničí globální ekonomiku, dnes už v periodických vlnách bankovních krizí. Když se neoliberálně zničí vlastní občané, tak se tím ekonomice nijak nepomůže, což hezky ukazuje poslední důležitý graf. Jak vidíte, stagnace a propad ekonomiky kopíruje období, kdy se jedno procento zmocnilo vytvořeného národního bohatství státu.

A nyní se podívejme na výsledek zvýšené produktivity práce. Z grafů je jasné, že od 90. let, kdy vznikl systém ekonomického neofašismu, můžeme vysledovat podobné tendence jako ve 30. letech:

- nerovnoměrné rozdělení bohatství, útok na občanské svobody, demokracii a na svobodu slova;
- stát spravuje plutokratická elita napojená na zkorumpované politické strany;
- státní moc kontrolovaná ekonomickým neofašismem vede trvalý útok na odborové hnutí a oslabení sektoru s trvalou zaměstnaností a státními benefity (učitelé, lékaři, policisté atd);
- šíří se ideologie masírující ty nejchudší ideologickým lhaním o tom, že je zachráni "méně státu" a tím i méně lékařské péče, sociálního zabezpečení atd.

5. Systém globálních nadutců

Výsledkem je [Vzestup nových globálních nadutců](#), kteří si přes koupené politické strany a média ochočili stát pro svou potřebu. Zisk je cíleně směřován mimo oblast zdanění, takže nám všem k ničemu není. Viz články typu [Apple platil ze zisku 36,8 miliard dolarů daň 1,9 %](#). Podívejte se na tematická čísla, která jsou věnována zločinecké distribuci národního bohatství. Viz číslo [Stíny šedé ekonomiky](#) (2013-15) věnované daňovým únikům v Česku, které souvisí s daňovými ráji, a aféře Offshore-Leaks.